II. Při stavbách v blízkosti železnic nesmí z pravidla býti stavěno ve vzdálenosti 5 sáhů od trati železniční (d. dv. k. ze dne 28. prosince 1843 č. 40110, stav. ř. pro Moravu § 65, pro Dolní Rakousy § 35, Horní Rakousy § 13, Krajinu § 68, Korutany § 18, Istrii § 43 a Solnohrady § 17).

III. Při novostavbách u veřejné silnice musí zůstati volným jistý prostor mezi stavbou a okrajem silničního tělesa resp. příkopu, jehož šířka v jednotlivých stav. řádech různě jest stanovena (stav. ř. pro Čechy § 44, pro Moravu § 64, Dolní Rakousy § 34, Horní Rakousy § 13, Korutany § 17, Krajinu § 67, Istrii § 43 a Solnohrady § 17).

IV. Jisté prostory uvnitř a mimo pevnosti jsou stiženy zákazem stavby. V tom směru ustanovuje výn. min. vnitra a spravedlnosti a vrchního armádního velitelství ze dne 21. prosince 1859 č. 10 ř. z.: Terén před opevněným místem, pevností, tvrzí, citadelou, pobřežní baterií musí býti potud, pokud sahá účinek střel dělových, prost staveb, jež by účinku děl byly na překážku. Tento terén budiž vůbec stižen zákazem stavebním a nazývá se rayonem zákazu stavby, nebo rayonem místa, pevnosti, opevnění. U míst, jichž nepřítel po případě obléháním by se snažil dobyti, jest pro obhájce nejdůležitější částí rayonu »terén útočný« (Angriffsterrain) ležící bezprostředně u pevnosti. V tomto terénu, kterýž tvoří t. zv. »užší rayon«, nesmí vůbec žádná stavba býti povolena. V ostatní části obecného rayonu, smí stavby za jistých podmínek býti povoleny; tento zbývající prostor sluje »širším rayonem místa« (§ 1 cit. výn.). V užším rayonu platí absolutní zákaz stavby, kdežto v rayonu širším smí podmínečné povolení ke stavbě býti uděleno (§ 7). Uvnitř každého opevněného místa musí zůstati v každém případě úplně volnými:

1. prostor na hradbách (nejvnitřnější enceinte) ve formě hradební silnice nejméně 5 sáhů (9·48 m.) široké a

2. k vojenským účelům nutné příchody k hradební silnici a ke hradbám. Rovněž nesmí v takových místech

3. ulice a náměstí z pravidla bez souhlasu vojenských úřadů býti zužovány a

4. ústí stok hradbami vedoucích bez souhlasu jich zřizovány.

Důležité vojenské závody a skladiště mají býti na všech stranách od budov soukromých isolovány; prostory k tomuto účelu potřebné jsou rovněž stiženy zákazem stavebním, pokud by však byly již zastaveny, musely by býti vyvlastněny (§ 12). Obmezení pro soukromníky vyplývající z určení rayonu fortifikačního a z vyslovení zákazu stavby neodůvodňují nikterak nárok na odškodnění ze státní pokladny (§ 13).

B. Relativní zákaz stavby.

Je-li držitel nemovité věci nebo věcného práva stavbou nového stavení, vodního díla nebo jiného díla ve svých právech ohrožen, aniž by se byl stavebník podle předpisů všeobecného řádu soudního proti němu chránil, jest ohrožený oprávněn žádati u soudu za zápověď takovéto novoty a soud jest povinen věc co nejrychleji rozhodnouti (§ 340 o. o. z.). Totéž platí o stržení starých budov (342 o. o, z.). Právo držiteli nemovité věci nebo věcného práva podle § 340 a 342 o. o. z. příslušící žádati u soudu za zápověď obmýšlené stavby, nemá dle čl. XXXVII. uv. zák. k c. ř. s. více místa, když stavebník podle přepisů pro stavby platných žádal, by jemu uděleno bylo povolení ke stavbě, avšak domněle ohrožený držitel,

k stavební komisi řádně a včasně předvolaný, ke komisi se nedostavil nebo proti žádanému povolení stavby ničeho nenamítal.

Zákazy dovozu.

I. Pojem a dějiny.

Zákazy dovozu jsou ona státní opatření, jimiž se zapovídá dovoz určitých a jmenovitě stanovených předmětů z cizozemska; opatření tato činí se jak z vlastních příčin obchodní politiky, tak i z důvodů policejních nebo z důvodů všeobecně politických. V prvním případu jsou zákazy dovozu nejkrajnějším a nejrozhodnějším prostředkem k odvrácení soutěže cizozemské na prospěch některého odvětví výrobního chráněného na trhu domácím; v posledním případu pak jde o zamezení přivléknutí nemocí nebo dobytčího moru, o udržení státních monopolů berních, o zákazy policie tiskové a t. d. Kdežto se policejní zákazy dovozů posud ještě všemi státy dočasně nebo trvale uznávají za potřebny, vymizely v posledních desítiletích ponenáhlu z tarifů zemí kulturních zákazy dovozu z příčin politiky obchodní. Meze mezi oběma druhy nelze zcela ostře vyznačiti. Již r. 1659 vydáno bylo nařízení Leopolda I. proti cizímu zboží, jmenovitě onomu, jehož se má užívati více ku zbytečné nádheře, nežli ke skutečné potřebě a nesmělo se zboží takové dovážeti ani na veřejné výroční trhy, ani v kterýkoli jiný čas. Zvláštní zákaz vydán byl r. 1674 proti všelikému zboží francouzskému. Mnoho zákazů vydáno bylo v té příčině též za vlády Karla VI. v létech 1713—1728, daleko více pak ještě kupily se tyto zákazy za Marie Teresie, jmenovitě od r. 1769, a mnohé z nich rozšířeny byly i na uherské země korunní. Za císaře Josefa II. vstoupila celním zákonem z r. 1784 soustava vyloučení zboží z obchodu na místě absolutních zákazů dovozů a to ve příčině dobrých 200 položek tarifních. Než r. 1810, kdy i Rakousko donuceno bylo k účastenství v kontinentálním ohražení proti Anglii, stíženy byly podmínky a formality onoho vyloučení z obchodu, a tomuto podmíněnému zákazu podroben i dovoz kávy (až do r. 1813). R. 1817 vyloučeny úplně z dovozu látky vlněné a bavlněné a až do r. 1851 šetřeno soustavy naprostého vyloučení z obchodu při 63 druzích zboží.

Teprve reformou tarifů r. 1851 zavedenou odstraněny úplně zákazy dovozů vydané z příčin politiky obchodní a podržena jistá řada zákazů povahy čistě politické a policejní.

II. Stávající zákazy dovozu.

1. Dovoz a průvoz předmětů státního monopolu dovolen jest jen s povolením příslušného úřadu (sem náleží kuchyňská sůl, střelný prach, tabák). Vláda zmocněna jest obmeziti cestou nařízení z veřejných důvodů a zejména z důvodů zdravotních a bezpečnostních obchod určitým zbožím. Nadále potrvávají v platnosti dotyčné předpisy dosud vydané (čl. VI. zák. ze dne 25. května 1882 č. 47 ř. z.).

2. Kromě předmětů uvedených ve čl. VI. (předměty monopolu státního) obmezen jest té doby z ohledů zdravotních, bezpečnostních a jiných veřejných ohledů obchod s určitými dalšími předměty a to:

a) z ohledů zdravotních: Sušené ovoce barvami potřené, hračky dětské pomalované preparáty zdraví škodlivými, dále náčiní k jídlu a ke hrám z pálené země, které má měňavou barvu zeleno-zlatou; tkaniny (látky) barvené nebo potisknuté preparáty obsahujícími arsen, podobné koberce a bílá líčidla. Zboží toto smí býti při dovozu toliko u hlavních